

KUPAX017HVSO

KRAJSKÝ ÚŘAD
Pardubického kraje
odbor životního prostředí a zemědělství

Spisová značka: SpKrÚ 80640/2023/OŽPZ
Č. j.: 80640-20/2023/OŽPZ
Telefon: 466 026 111
E-mail: posta@pardubickykraj.cz
Vyhotoveno: v Pardubicích dne 8. 1. 2024

dle rozdělovníku

VEŘEJNÁ VYHLÁŠKA
OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

Krajský úřad Pardubického kraje, odbor životního prostředí a zemědělství (dále též „krajský úřad“), jako věcně i místně příslušný orgán ochrany přírody a krajiny ve smyslu ustanovení § 29 odst. 1 a § 67 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, a ustanovení § 77a odst. 5 písm. o) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o ochraně přírody“), vydává dle ustanovení § 171 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“), a v souladu s ustanoveními § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. b) a c) zákona o ochraně přírody a na základě § 56 odst. 4 zákona o ochraně přírody toto opatření obecné povahy, kterým se povoluje výjimka ze zákazu škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněného živočicha zařazeného do kategorie silně ohrožených druhů - bobra evropského (*Castor fiber*).

I.

Krajský úřad tímto opatřením obecné povahy, v souladu s ustanoveními § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. b) a c) zákona o ochraně přírody, povoluje v zájmu prevence závažných škod na rybolovu, vodách (vodních dílech), lesích a ostatních typech majetku a v zájmu veřejné bezpečnosti, za níže stanovených podmínek, výjimku ze zákazů uvedených v § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody, konkrétně ze zákazu rušit jedince silně ohroženého druhu bobr evropský, a dále ze zákazů poškozovat či ničit jím užívaná sídla, a to pro následující činnosti:

- a) likvidace bobřích sídel (podzemních nor, tzv. polohradů a hradů),
- b) odstraňování a zprůtočňování bobřích hrází,
- c) odstraňování pevných překážek ve vodních tocích vzniklých v souvislosti s činností bobra evropského,
- d) vypouštění rybníků a umělých vodních nádrží, které jsou součástí biotopu bobra evropského, v souladu se schváleným manipulačním řádem.

II.

1. Oprávněnými osobami, kterým se výjimka tímto opatřením obecné povahy povoluje, jsou:

- a) správci vodních toků¹,

¹ § 43 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „vodní zákon“)

- b) vlastníci či nájemci rybníků² a vlastníci či správci dalších vodních děl³,
 - c) vlastníci nebo správci staveb veřejné infrastruktury⁴,
 - d) fyzická či právnická osoba provádějící zemědělskou činnost (zemědělský podnikatel)⁵,
- (dále též „oprávněné osoby“).

2. Oprávněné osoby mohou provedením jednotlivých zásahů v rozsahu jim příslušejícího oprávnění pověřit další osoby (dále též „pověřená osoba“), které však musí být prokazatelným způsobem poučeny o podmínkách, za kterých lze vykonávat činnosti povolené na základě tohoto opatření obecné povahy.

III.

Výjimku lze uplatňovat v území ve správní působnosti krajského úřadu, jako věcně i místně příslušného orgánu ochrany přírody, kromě zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem, na:

- a) vodních tocích mimo úseky vodních toků v přirozeném korytě⁶ [vyjma částí přirozených koryt uvedených v bodě b) tohoto článku],
- b) vodních tocích v přirozených korytech, a to pouze v úsecích do vzdálenosti 200 metrů od vodního díla, a ve větší vzdálenosti pouze v případě prokazatelného řešení havarijní a krizové situace,
- c) rybnících a dalších vodních dílech,
- d) staveb veřejné infrastruktury,

a to v případech, kdy bobří sídla, bobří hráze a pevné překážky ve vodních tocích způsobené činností bobra: prokazatelně ohrožují bezpečnost, provozuschopnost a stabilitu vodních děl a staveb veřejné infrastruktury, zvýšením hladiny vodního toku mohou způsobit vznik povodňové situace, zabraňují či mohou zabránit plynulému odtoku vody při povodni, nebo omezují hospodářské využití uceleného bloku orné půdy o rozloze nad 1 ha.

IV.

Výjimku lze uplatňovat ode dne nabytí účinnosti tohoto opatření obecné povahy každoročně:

- v období od 1. března do 30. dubna a od 15. července do 31. října kalendářního roku, pokud se jedná o činnosti uvedené v čl. I. písm. a),
- v období od 1. března do 31. října, pokud jde o činnosti uvedené v čl. I. písm. b),
- po celý kalendářní rok, pokud jde o činnosti uvedené v čl. I. písm. c) a d).

Oprávněná osoba, která hodlá provést činnost uvedenou v čl. I. písm. a) nebo b) tohoto opatření obecné povahy, musí tuto skutečnost oznámit krajskému úřadu nejméně 15 dnů předem (osobně, datovou schránkou či písemně prostřednictvím provozovatele poštovních služeb). Tato povinnost neplatí v případě zásahů provedených podle čl. VI. tohoto opatření obecné povahy. V těchto krizových situacích platí povinnost krajskému úřadu tuto skutečnost oznámit nejpozději v den zásahu, a to telefonicky (některému ze

² § 2 písm. c) zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

³ § 55 vodního zákona

⁴ § 2 odst. 1 písm. k) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů

⁵ § 2e zákona č. 252/1997 Sb., zákon o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

⁶ § 44 odst. 2 vodního zákona

zaměstnanců krajského úřadu zařazenému do oddělení ochrany přírody) a zároveň elektronicky (e-mailem na adresu posta@pardubickykraj.cz). V případě, že bude takto oznámený zásah v zásadním rozporu s dalšími zájmy ochrany přírody, může krajský úřad tento zásah omezit nebo zakázat. Všechna oznámení dle tohoto článku musí obsahovat následující náležitosti:

- datum zásahu,
- lokalizaci zásahu (např. ř. km, parc. č. a k. ú., zákres do mapy, příp. souřadnice GPS),
- zdůvodnění zásahu (např. zajištění plynulého odtoku, ohrožení stability hráze atd.),
- popis předpokládaných opatření,
- fotodokumentaci místa před provedením zásahu.

VI.

V krizových situacích vzniklých v souvislosti s činností bobra, tzn. při bezprostředním ohrožení⁷ veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti či při bezprostředně hrozícímu vzniku škod značného rozsahu na nemovitém majetku, lze výjimku uplatnit i na objektech nevymezených v čl. III. tohoto opatření obecné povahy a mimo časové omezení stanovené v čl. IV. tohoto opatření obecné povahy, avšak pouze za účasti kvalifikované osoby (biologického dozoru), předem odsouhlasené krajským úřadem.

VII.

Rozhodnutí o povolení výjimky dle § 56 zákona o ochraně přírody vydaná krajským úřadem před nabytím účinnosti tohoto opatření obecné povahy zůstávají v platnosti; na zásahy takto povolené se toto opatření obecné povahy vztahuje od prvního dne po skončení platnosti těchto rozhodnutí.

VIII.

Výjimka povolená tímto opatřením obecné povahy platí do 31. 12. 2028.

ODŮVODNĚNÍ

Krajský úřad je věcně i místně příslušným orgánem ochrany přírody na území Pardubického kraje (mimo území chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a jejich ochranných pásem, národních přírodních památek a jejich ochranných pásem a mimo pozemky a stavby, které tvoří součást objektů důležitých pro obranu státu), mj. i k povolování výjimek dle § 56 zákona o ochraně přírody ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů. Dle odst. 4 tohoto ustanovení zákona o ochraně přírody je možné výjimku týkající se neurčitého okruhu osob povolit opatřením obecné povahy. S ohledem na rozšiřující se území s výskytem bobra evropského v Pardubickém kraji a s ohledem na rostoucí škody⁸ tímto druhem způsobené se krajský úřad rozhodl znovu využít možnosti vydat

⁷ Za bezprostřední ohrožení se pro účely tohoto opatření obecné povahy považují zejména situace podle § 64 vodního zákona a situace, kdy nastanou mimořádné okolnosti, dotýkající se bezpečnosti vodního díla, zjištěné při technicko-bezpečnostním dohledu podle § 61 a § 62 vodního zákona.

⁸ Bobr evropský je vybraným zvláště chráněným živočichem, u kterého lze za škody způsobené na trvalých porostech a nesklizených polních plodinách uplatňovat dle zákona č. 115/2000 Sb., v platném znění, finanční kompenzace. O poskytnutí náhrady škody podle tohoto zákona poškozený požádá krajský úřad příslušný podle místa, kde ke škodě došlo. Při uplatnění nároku na náhradu škody je postupováno dle § 8 až § 10a zmíněného zákona a dle jeho prováděcí vyhlášky č. 360/2000 Sb., v platném znění. Jiné, než výše uvedené škody, způsobené předmětným druhem nejsou státem kompenzovány.

příslušnou výjimku opatřením obecné povahy. Cílem takto povolené výjimky je zejména snížit administrativní zátěž žadatelů o individuální výjimky a umožnit především operativně zasahovat v zájmu veřejné bezpečnosti a prevence závažných škod na majetku.

Pro potřeby tohoto opatření obecné povahy byly definovány:

Bobří sídla, kterými mohou být nory, polohrady a hrady.

- Nory jsou nejčastějším typem bobřího obydlí a nacházejí se pod povrchem země. Dle účelu, ke kterému byly vytvořeny, lze nory dělit na sídelní a úkrytové. Nora úkrytová slouží pouze jako přechodný úkryt a dosahuje délky maximálně několika metrů. V každém bobřím teritoriu se jich nachází velké množství. Sídelní nora je trvalým obydlím, ve kterém rodina společně tráví zejména zimní období. Délka sídelní nory může dosahovat několik desítek metrů. V teritoriu je nejčastěji jedna či dvě sídelní nory. Oba typy nor jsou v břehu toku či nádrže orientovány šikmo vzhůru tak, aby se jejich obytné části nacházely nad úrovní vodní hladiny (i nad úrovní spodní hladiny vody). Dále je pro ně společné to, že jejich vstupy (výstupy) jsou vyústěny pod vodní hladinou. V období sucha a následně snížené úrovně vodní hladiny mohou být tyto vstupy (výstupy) obnaženy.
- Polohrady jsou formou sídelních nor za situace, kdy břeh toku či nádrže není dostatečně vysoký nebo v případě, že strop sídelní nory se propadne. Bobři si pak vytváří nad podzemním systémem náhradní střechu z větví, vegetace, bahna a kamenů – vznikají tak tzv. polohrady. Ty jsou již patrné na povrchu země. V teritoriu bývají nejčastěji jeden či dva polohrady. Kromě sídelního polohradu je v teritoriu opět přítomno velké množství úkrytových nor.
- Hrady jsou formou trvalého sídla v terénu, který neumožňuje hrabání nor (nízké břehy, vysoká hladina spodní vody, mokřadní oblasti). Jedná se o stavby z větví, vegetace, bahna a kamenů, které mohou dosahovat značných rozměrů a jsou obklopeny vodou. Obytná část hradu se nachází nad úrovní vodní hladiny. Opět zde platí pravidlo, že vstupy/výstupy jsou bezpečně ukryty pod vodou. V teritoriu se nachází nejčastěji jeden či dva hrady. Jestliže to terén umožňuje, nachází se v teritoriu dále velké množství úkrytových nor.

Bobří hráze jako příčné stavby ve vodních tocích, tvořené z větví, vegetace, kmenů, bláta a kamení, se schopností zadržet vodu, čímž mají značný konfliktní potenciál z důvodu rozlivu vody, podmáčení okolních pozemků či ovlivnění směru toku atd.

Pevnými překážkami ve vodních tocích, které vznikly v souvislosti s činností bobra, jsou myšleny téměř výhradně padlé stromy či jejich části zasahující do průtočného profilu vodního toku.

Bobr evropský je původním druhem a běžnou součástí naší přírody. V 18. století a následně znovu v 19. století byl tento druh živočicha na našem území téměř vyhuben, postupně se v 20. století bobr evropský do naší přírody navrátil a zejména v druhé polovině tohoto století se začala populace bobrů rozrůstat, k čemuž posléze přispěla i zákonem stanovená ochrana tohoto druhu živočicha. V současné době je populace bobrů evropských na neustálém vzestupu a vzhledem k biotopům spjatým s vodním prostředím, které tento druh živočicha osídluje, dochází v důsledku činnosti bobrů ke škodám na různých typech majetků (např. na veřejné infrastruktuře). S tím je úzce spojeno i potenciální ohrožení veřejné bezpečnosti a zdraví lidí.

K ochraně bobra evropského přijalo MŽP Program péče o bobra evropského v České republice (viz https://www.mzp.cz/cz/realizovane_programy_pece), jehož cílem je zabezpečit stabilní a udržitelnou populaci bobra evropského s ohledem na prevenci jím způsobovaných škod v souvislosti s hospodářským využitím krajiny. Území České republiky bylo rozděleno do tří zón (A, B, C). Cílem zonace bylo odlišení míry péče o bobra evropského v kontextu celé České republiky. V zóně A je navržena nejvyšší míra ochrany bobra evropského. Tato zóna zahrnuje všechny evropsky významné lokality, kde je bobr předmětem ochrany. Její hlavní funkcí je zaručit svou rozlohou, hydrologickým uspořádáním, potravní nabídkou a migračními možnostmi dostatečné podmínky pro dlouhodobý stabilní vývoj populace bobra evropského v rámci České republiky. V přechodové zóně B je zájem na ochraně bobrů podřízen hospodaření a jiným zájmům člověka v krajině. Tato zóna zaujímá převážnou část území České republiky (cca 86 %). Smyslem zóny B je omezení negativních dopadů aktivit bobrů, jež jsou překážkou v rozvoji, užívání nebo údržbě krajiny. Rozumí se tím soubor opatření, zahrnujících různé typy měkkých (neletálních) opatření, dále přímá redukce bobřích hrází i obydlí, v odůvodněných případech lze místně (nikoliv plošně) přistoupit k eliminaci jedinců nebo celých rodin. Celé území Pardubického kraje se nachází v této zóně B. V oblastech s vysokou koncentrací rybníků a vodních nádrží, doprovázených zároveň velkým množstvím úživných biotopů, byla vymezena zóna C, kde by mělo být z důvodu neúměrných rizik jakékoliv osídlení bobrem evropským eliminováno (tj. prováděn odlov v souladu se zvláštními předpisy).

Bobr evropský je předmětem ochrany dle práva Evropského společenství, konkrétně dle Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Dle národního práva se jedná o zvláště chráněný druh, který byl dle § 48 zákona o ochraně přírody, resp. dle Přílohy č. III vyhlášky č. 395/1992 Sb. kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ochraně přírody, v platném znění, zařazen do kategorie silně ohrožených druhů.

Zvláště chráněné živočichové jsou chráněni ve všech svých vývojových stádiích. Chráněna jsou jimi užívaná přirozená i umělá sídla a jejich biotop. Dle ustanovení § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrcovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stádia nebo jimi užívaná sídla. Je též zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny.

Výjimku ze základních podmínek ochrany lze dle ustanovení § 56 zákona o ochraně přírody udělit mimo jiné v případě, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody a u zvláště chráněných druhů, které jsou navíc předmětem ochrany podle práva Evropského společenství, jen pokud je dán některý z důvodů uvedených v § 56 odst. 2 zákona o ochraně přírody, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení a pokud povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu z hlediska ochrany.

V první řadě je nutné posoudit, zda existuje jiný veřejný zájem a zda tento zájem převažuje nad konkurujícím veřejným zájmem na ochraně přírody. **Zájem ochrany přírody** krajský úřad shledává v ochraně předmětného druhu, jenž byl dle vyhlášky č. 395/1992 Sb. zařazen mezi zvláště chráněné druhy a který je rovněž předmětem ochrany dle práva Evropského společenství. Krajský úřad dále shledává zájem ochrany přírody v ochraně stanovišť (biotopů) těchto druhů. Ochrana přírody je dle ustanovení § 58 odst. 1 zákona o ochraně přírody veřejným zájmem a každý je povinen

při užívání přírody a krajiny strpět omezení vyplývající z tohoto zákona. Dle ustanovení § 16 odst. 1 vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ochraně přírody, je základem ochrany živočichů komplexní ochrana jejich stanovišť.

Bobr evropský nejčastěji obývá toky s dobře rozvinutými břehovými porosty vrb a topolů. Přednost dává pomalu tekoucím až stojatým vodám s dostatečnou hloubkou a omezeným kolísáním hladiny (rybníky, větší odstavená říční ramena, mlýnské náhony se stabilizovanou hladinou vody, zdrže nad jezy, jezera po těžbě štěrkopísku). Bobr je býložravec, konzumující především mladé větve dřevin (topoly, vrby, jasan, olše). Kácení dřevin je nejintenzivnější během podzimních a zimních měsíců. Při kácení preferuje dřeviny o průměru do 20 cm. V letním období jsou hlavní složkou potravy byliny. Bobři obývají nory, které hrabou v březích vodních toků či nádrží. Na malých mělkých tocích staví hráze, čímž zvyšují hladinu vody, aby byly východy z nor nebo hradů bezpečné. Bobři žijí v párech, které obhájí teritorium (na vodních tocích mívá délku od několika set metrů asi do 2 km). Převažuje soumravná a noční aktivita. Mláďata se rodí v dubnu až srpnu, v jednom vrhu jich je 2 - 5.

Jak již bylo uvedeno výše, v minulosti byl bobr téměř vyhuben jakožto cenný zdroj kožešiny, byl však loven i pro maso a výměšek pohlavních žláz. Bobři byli pronásledováni v některých oblastech i pro škody způsobené na hrázích rybníků. Znečištění toků nemá na bobra významný vliv, podstatnější negativní dopad mohou mít změny v charakteru řečiště (úpravy břehů a břehových porostů). Problém mohou představovat střety s dopravními prostředky. V současnosti ovšem na území České republiky dochází k postupnému nárůstu početnosti a šíření bobra do nových oblastí.

Bobr evropský jako součást ekosystémů vázaných na vodu svými aktivními změnami výrazně přeměňuje prostředí vodních toků, přilehlých niv a vodních ploch. Své základní životní potřeby zajišťuje stavbami sídel (obydlí), zejména hrabáním nor, dále kácením dřevin a stavbou hrází na vodních tocích. Z biologického hlediska mají tyto aktivity pozitivní efekt, neboť narůstá diverzita biotických a krajinných složek, avšak v krajině, která je člověkem pozměněná a intenzivně obhospodařovaná, vznikají konfliktní situace (stavby hrází, hradů, polohradů, hloubení nor atd.). Jednoznačně největší dopad na okolní prostředí má budování bobřích hrází na vodních tocích. Hlavními důvody, které vedou bobry k přehrazování vodních toků, jsou malá hloubka vody při ústí do obydlí a nedostupnost dřevin na březích. Cílem stavby hráze je zabezpečit u vchodu do obydlí takovou úroveň hladiny, aby ani při nejnižších stavech vody nebyly vchody odkryté. Druhým důvodem budování hrází je zatopení části teritoria, které zlepšuje dostupnost porostů a umožní snazší manipulaci se dřevem. Hráze se proto nevyskytují jen v místech, kde má bobří rodina obydlí, ale jsou i v místech s vhodným bohatým porostem. Hráze také slouží pro zajištění bezpečného pohybu v obývaném území. Přehrazením vodního toku bobří hrází dochází ke změně koryta vodního toku i ke změně odtokových poměrů. Situace vyžaduje pozornost při povodňových událostech, kdy by bobří hráz mohla být překážkou odtoku vody. Směrem po proudu je pod bobřími hrady a hrázemi uvolňováno větší množství splaveného materiálu, které se může lokálně hromadit v nižších tratích toku. Výrazné a dlouhodobé zamokření v okolí toků má za následek snížení produkčních schopností zemědělsky a lesnický obhospodařovaných ploch, ohrožení vodních děl na vodních tocích, ale i ohrožení dalších objektů (vrtů, studní a dalších zařízení nutných k zajištění zásobování obyvatel pitnou vodou) nacházejících se v blízkosti takto zamokřených území. Výše popsanou činností dále bobr evropský negativně působí na stabilitu vodních toků, hrází rybníků a nádrží a protipovodňových hrází. K narušení stability hrází u rybníků a nádrží dochází především, jsou-li vystavěny ze sypkého materiálu

a nejsou tak zpevněné. U protipovodňových hrází může k poškození dojít zejména v období zvýšené vodní hladiny při povodňových stavech, kdy si bobří budují novou úroveň nor, které již mohou do takovýchto hrází zasahovat s negativním vlivem na jejich propustnost a bezpečnost, což se odrazí i na funkčnosti této hráze po odeznění povodňového stavu, např. jen při zvýšeném průtoku. V souvislosti s hrabáním nor a cest dochází dále k narušení stability svrchní části hrází a břehů vodních toků, přičemž může dojít i k jejich propadnutí, čímž je ohrožen pohyb lidí a pojiždějí techniky.

Další nebezpečí vyplývající z činnosti bobrů souvisejí s kácením dřevin. Bobr evropský je schopný pokácet strom téměř jakékoli velikosti. Kromě stavby hrází využívá bobr dřeviny, resp. lýko a kůru, jako potravu na podzim a v zimě. Jak již bylo uvedeno, tak tato činnost bobra může mít pozitivní vliv na druhovou a věkovou skladbu dřevin rostoucích mimo les v okolí vodních toků a ploch. S touto činností jsou však spjata i negativa. Negativem je možné ohrožení druhové skladby hospodářských lesů nacházejících se v okolí vodních toků, mohou být ohroženy ohryzem a skácením i ovocné dřeviny a v nemalé míře i hospodářské plodiny na polích. Jednoznačně negativně je možné vnímat i kácení dřevin podél vodotečí, rybníků a nádrží, kde tyto dřeviny plní zpevňující funkci. Vyšší riziko je však spatřováno ve vzniku bariér na vodních tocích a tím ohrožené průtočnosti. Pokácené kmeny se totiž často nacházejí přímo v korytě toku a naplavením dalšího materiálu dochází k překážkám majícím vliv na průtok vody, zejména při povodňových stavech. Zvýšené riziko je pak u mostních konstrukcí, kdy může dojít i k jejich neprostupnosti. Riziko lze rovněž sledovat v nestabilitě dřevin, které byly bobrem výrazněji poškozeny, přičemž zůstávají nastojato. Provozní bezpečnost takovýchto dřevin je výrazně snížena a především v případě mimořádnějších projevů počasí hrozí pád těchto dřevin.

Nejvýznamnější dopad na okolní prostředí má budování bobřích hrází. Zatopením okolního území dochází ke zvyšování diverzity místního ekosystému, což je možné považovat za pozitivní přínos. Stavba hrází s sebou však nese řadu rizik, především co se týče ohrožení veřejné bezpečnosti, veřejného zdraví a možného vzniku škod na různých typech majetku. Vybudováním bobří hráze dochází k přehrazení vodního toku, a tím i ke změnám odtokových poměrů. V korytě vodního toku dochází k hromadění naplaveného materiálu, který omezuje průtočnou kapacitu koryta vodního toku. Kromě možného lokálního vybřežení může zejména při povodňových stavech dojít k zásadnímu zamezení odtoku vody, jejímu nadržení a následnému vybřežení mimo koryto toku. Zájem na ochraně bobra evropského koliduje i s povinnostmi správců vodních toků a vlastníků vodních děl vyplývajících z vodního zákona. Tito jsou povinni dle uvedeného zákona udržovat objekty v řádném stavu, aby byla zajištěna jejich funkčnost a nedocházelo k ohrožení veřejné bezpečnosti, majetku apod. Rozlivem vody může být v určitých případech ohrožena i lesní a zemědělská půda, zejména samotná úroda. K zatopení často dochází i u objektů (veřejné) infrastruktury, přičemž u některých objektů, jako jsou např. vrtky pitné vody, může dojít i k ohrožení zdraví lidí. Následkem vybřežení vody rovněž dochází k podmáčení těles dopravních komunikací a objektů na těchto komunikacích (mosty, opěrné zdi, propustky atd.), čímž může být rovněž znatelně ohrožena stabilita těchto objektů, a tím i veřejná bezpečnost a zdraví osob. Dále mohou tímto vznikat i značné majetkové škody. Krajský úřad již v minulosti řešil několikrát takovéto případy, například nedaleko Moravské Třebové, kde docházelo právě k zatápní vrtů pitné vody, nebo poblíž obcí Třebařov a Žichlínek, kde byly v důsledku činností bobra evropského zatápněny místní komunikace.

Na základě shora uvedeného krajský úřad dospěl k závěru, že ochrana bobra evropského v mnohém koliduje se zajištěním ochrany veřejné bezpečnosti, veřejného zdraví a rovněž i majetku. Právě v zajištění veřejné bezpečnosti, veřejného zdraví a v provádění opatření směřujících k předcházení vzniku závažných škod na různých typech majetku krajský úřad shledává **veřejný zájem**. Existence těchto konkrétních důvodů rovněž zcela **odpovídá zájmům uvedeným v § 56 odst. 2 písm. b) a c) zákona o ochraně přírody**, pro které může orgán ochrany přírody výjimku ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů povolit. Ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je jednou ze základních povinností státu, přičemž tato základní práva člověka plynou zejména z Listiny základních práv a svobod a zasáhnout do nich je možné pouze, pokud to připouští zákon. Zdraví, životy a tedy i bezpečnost obyvatelstva může být ohrožena zejména poškozením pozemních komunikací, zatopením technické infrastruktury, protržením hrází rybníků a vodních nádrží, a v rámci mimořádných situací, zejména při povodňových stavech, se riziko ohrožení zvyšuje s tím, že následky mohou nabývat fatálních rozměrů. Dále v souvislosti s činností bobra vznikají i značné škody na majetku. K těmto škodám dochází především na dopravní infrastruktuře a dále jak již bylo výše uvedeno na hrázích rybníků, vodních nádrží a na protipovodňových hrázích. Významné škody mohou být dále způsobovány i zatopením zemědělských pozemků a lesních pozemků.

Krajský úřad v souladu s ustanovením § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody mezi sebou porovnal výše definovaný zájem ochrany přírody a jiný veřejný zájem, přičemž dospěl k závěru, **že tento jiný veřejný zájem** (spočívající v zajištění veřejné bezpečnosti, veřejného zdraví a v realizaci opatření směřujících k předcházení vzniku závažných škod na různých typech majetku) **převažuje nad zájmem ochrany jedinců předmětného druhu**. K tomuto závěru krajský úřad vede fakt, že se populace bobrů v současné době neustále zvyšuje a stav této populace je hodnocen ve všech ukazatelích (areál, habitat, populace, budoucí vyhlídka a zejména stav z hlediska ochrany druhu) jako příznivý. Povolené opatření obecné povahy, respektive povolená výjimka, je dále koncipováno tak, aby nebyl ohrožen stav daného druhu z pohledu jeho ochrany. Za předpokladu, že výjimka bude vykonávána dle stanovených podmínek, tj. zejména se bude jednat o lokální zásahy bez úmyslného přímého kontaktu s jedinci bobra a v době mimo období rozmnožování a odchovu mláďat, nemůže dojít k ohrožení existence bobří populace a nemohou být ani ohrožena pozitiva, která jsou s jeho činností spojena.

Krajský úřad výše charakterizoval činnost bobra evropského v jím obývaném území a pozitivní i negativní vlivy, jaké tato činnost má. Dojde-li v souvislosti s činností bobra evropského ke změnám parametrů vodních děl a vodních toků, je možné původní stav obnovit prakticky pouze opatřeními technického charakteru. Pro obnovení průtočnosti toku a snížení vodní hladiny nad bobří hrází existuje k odstranění bobří hráze pouze varianta spočívající v drenáži hráze, která je šetrnější k bobrům, avšak neumožní pokles hladiny na původní úroveň a taktéž nezajistí průtočnost koryta v případě zvýšených průtoků. Toto řešení je proto využitelné pouze ve specifických případech. Daným řešením sice dojde k omezení zaplavování přilehlých pozemků, nicméně je nutné dále počítat s tím, že část těchto pozemků zůstane pravděpodobně i nadále neobhospodařovatelná. Poškození hrází vodních děl bobřími norami je spojeno se snížením stability a tím i s ohrožením funkčnosti vodního díla a v řadě případů i s rizikem určité míry veřejného ohrožení. V tomto případě nelze sjednat nápravu jiným způsobem než uvedením poškozeného díla do původního stavu, tedy sanací poškozeného místa. Z výše uvedeného je zřejmé, že se krajský úřad zabýval i jinými

možnými řešeními, jak zajistit např. průtočnost koryt vodních toků nebo bezpečnost vodních děl. **Činnosti, pro které byla tato výjimka povolena na vodních tocích (mimo vodní toky v přirozených korytech) a vodních dílech, jsou takovými činnostmi, k nimž neexistují jiná uspokojivější řešení, která by byla reálně proveditelná.** Na vodních tocích v neregulovaném korytě, na tocích revitalizovaných (obě tyto kategorie spadají pod zákonné vymezení „přirozeného koryta“ v ustanovení § 44 odst. 2 vodního zákona) nebo např. na slepých ramenech řek bobří sídla zpravidla nepůsobí vážnější škody ani neohrožují veřejný zájem v takové intenzitě, jak k tomu dochází u toků regulovaných. Pokud by přesto takový případ nastal, bude nutno jej řešit (podobně jako u ostatních situací, na něž toto opatření obecné povahy nedopadá) individuálním rozhodnutím o výjimce.

Početnost populace bobra evropského se na území České republiky neustále zvyšuje a její stav je **v současné době hodnocen jako příznivý.** V Pardubickém kraji (v území, kde je příslušným orgánem ochrany přírody k povolování výjimek dle § 56 zákona o ochraně přírody krajský úřad) není žádné zvláště chráněné území či evropsky významná lokalita, kde by byl předmětem ochrany bobr evropský. Krajskému úřadu je z předchozí správní činnosti (viz některé příklady výše uvedené) znám postupný růst populace bobra na území Pardubického kraje, a to zejména v povodí řeky Moravy. Dle posledních poznatků (např. *Průvodce soužití s bobrem: Aleš Vorel, Tomáš Dostál, Jitka Uhlíková, Jana Korbelová a Petr Koudelka, ČZU*) lze v dohledné době očekávat propojení osídlení z oblasti soutoku Labe a Vltavy s východočeským osídlením. Také bude postupovat další kolonizace libereckého, pardubického a královéhradeckého regionu. Lze očekávat propojení labské populace s osídlením na horní a střední Ohři. Kolonizovány budou pravděpodobně i posttěžební plochy Chomutovska, Mostecka a Bílinska. Bez ohledu na plánovanou eliminaci bobrů v jihočeském regionu je předpokládáno, že do této oblasti budou dále přicházet jedinci po tocích pramenících na Šumavě, v Horním Rakousku a na Českomoravské vrchovině. To vše lze dle výše uvedené publikace očekávat v horizontu 10 následujících let. Jak již krajský úřad uvedl výše, při respektování podmínek povolované výjimky a období, ve kterém je možné výjimku využít, a dále s ohledem na výše uvedené skutečnosti týkající se aktuálního stavu populace bobra evropského na území České republiky a výhledu dalšího osídlování, nehrozí ohrožení **bobří populace a její stav z hlediska ochrany bude udržen i nadále v příznivém stavu.**

Krajský úřad podmínkami tohoto rozhodnutí (opatření obecné povahy) omezil použitelnost výjimky na ta období v roce, která jsou pro populaci bobra evropského nejméně citlivá, s vyloučením doby zimování a rozmnožování, přičemž porušení tohoto pravidla se připouští pouze ve specifických krizových případech, při kterých může dojít k bezprostřednímu ohrožení veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti či ke vzniku škody značného rozsahu. Krajský úřad se v tomto ohledu řídil snahou mírnit negativní dopad dané činnosti na jedince předmětného druhu, přičemž však připouští, že povolené zásahy ovlivní hustotu osídlení lokality bobry evropskými nebo je přinutí k přesídlení, což je v některých územích přímo cílem činností prováděných na základě této výjimky. Podmínky vydávaného opatření obecné povahy (zejména časové a územní omezení) jsou nicméně stanoveny tak, aby byla zachována nezbytná míra ochrany bobrů (odkaz na Čl. 12 odst. 4 směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin).

Na základě stávajících zkušeností byly určeny situace, k nimž nejčastěji dochází, a typy zásahů, kterými lze efektivně dosáhnout nápravy. Výčet povolených zásahů proto nepokrývá situace, kterým lze předejít účinnou prevencí, nebo které se naopak neobejdou bez invazivních zásahů spojených s odchyttem nebo usmrcováním bobra evropského.

Do okruhu osob, které budou moci výjimku uplatňovat, krajský úřad zahrnul osoby, které jsou vlastníky dotčených vodních děl či staveb nebo je spravují, případně osoby, které jsou pověřeny správou dotčených vodních toků. Tyto osoby mají totiž právo a současně povinnost vyplývající z vodního zákona provádět jejich údržbu, opravy a zásahy směřující k udržování jejich řádného stavu a funkčnosti. Oproti předchozímu opatření obecné povahy, kterým byla povolena výjimka dle § 56 zákona o ochraně přírody, krajský úřad zahrnul mezi oprávněné osoby i fyzické či právnické osoby provádějící zemědělskou činnost. Toto souvisí zejména s narůstajícím počtem případů, při kterých dochází k zaplavování bloků orné půdy, které se tímto stávají neobhospodařovatelné.

Výjimka je udělována pro tu část území Pardubického kraje, na němž krajský úřad vykonává státní správu jako orgán ochrany přírody ve smyslu zákona o ochraně přírody a krajiny. Jde tedy o celé území kraje kromě velkoplošných zvláště chráněných území, popř. maloplošných zvláště chráněných území spadajících do kategorie národních (zde jsou příslušným orgánem ochrany přírody správy chráněných krajinných oblastí). Z území, pro která je výjimka udělována, byla dále vyčleněna maloplošná zvláště chráněná území, na nichž krajský úřad vykonává státní správu v ochraně přírody, včetně ochranných pásem těchto území. Krajský úřad přitom vychází z úvahy, že ve zvláště chráněných územích by měly být zájmy ochrany přírody chráněny přísněji, a to i případně s ohledem na povinnost udržet populaci bobra evropského v příznivém stavu z hlediska ochrany. V uvedených lokalitách je tak zajištěno zachování dostatečně početné populace bobra a případné individuální žádosti o výjimku (které zde nejsou vyloučeny) by krajský úřad posuzoval vždy s ohledem na specifické podmínky konkrétního zvláště chráněného území (dané lokality), a to včetně početnosti a stability místní populace.

Krajský úřad dále podmínkami stanovil prostředky kontroly naplňování povolené výjimky. Jedním z prostředků kontroly uplatňování výjimky a její efektivity je evidence provedených zásahů. Podmínkou uplatňování výjimky je proto povinnost krajskému úřadu předem oznámit zamýšlený zásah [s náležitostmi vyjmenovanými v čl. V. písm. b) tohoto opatření obecné povahy], jde-li o činnosti uvedené v čl. I. písm. a) a b) tohoto opatření obecné povahy, tj. o činnosti, kterými mohou být významně dotčeny i jiné zájmy ochrany přírody. Krajský úřad může dle § 66 zákona o ochraně přírody takto oznámený zásah omezit či dokonce zakázat, a to v případech, kdy by byl tento zásah v zásadním rozporu s dalšími zájmy ochrany přírody. Jednalo by se zejména o případy, kdy by daným zásahem mohli být prokazatelně ohroženi jedinci dalších zvláště chráněných druhů. Informace uvedené v oznámeních budou dále využity zejména k vyhodnocení reakce bobrů na provedené zásahy. Současně budou podkladem pro zprávu Evropské komisi o uplatňování výjimek ze zákazů u evropsky významných druhů, kterou orgány ochrany přírody zpracovávají na základě směrnice o stanovištích (Čl. 16 odst. 2 směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin). Oznamovací činnost vyplývající z tohoto opatření obecné povahy nezprošťuje subjekty provádějící zásahy na základě tohoto opatření obecné povahy povinnosti do 31. prosince každého roku

nahlásit orgánu ochrany přírody skutečně provedené zásahy (§ 5b odst. 5 a § 56 odst. 7 zákona o ochraně přírody).

Krajský úřad oznámil dne 20. 11. 2023 veřejnou vyhláškou návrh opatření obecné povahy a vyzval v souladu s § 172 odst. 1 a 5 správního řádu k uplatnění připomínek a námitek. Veřejná vyhláška o návrhu opatření obecné povahy byla vyvěšena v souladu s § 173 správního řádu na úřední desce krajského úřadu a na úředních deskách příslušných obcí po dobu nejméně 15 dní, a to i způsobem umožňujícím dálkový přístup. Krajský úřad ve stanovené lhůtě neobdržel žádné námítky a připomínky, proto oznámil touto veřejnou vyhláškou opatření obecné povahy ve znění, které bylo uvedeno v návrhu.

Jelikož byly splněny všechny zákonem stanovené podmínky pro povolení výjimky, krajský úřad tímto opatřením obecné povahy výjimku za stanovených podmínek povolil.

Platnost výjimky povolené tímto opatřením obecné povahy byla stanovena do 31. 12. 2028. Individuální rozhodnutí o povolení výjimek k zásahu do biotopu a přirozeného vývoje bobra evropského vydaná krajským úřadem postupem dle § 56 zákona o ochraně přírody před nabytím účinnosti tohoto opatření obecné povahy zůstávají v platnosti. Po skončení platnosti těchto individuálních rozhodnutí se bude postupovat v souladu s tímto opatřením obecné povahy.

POUČENÍ

Do opatření obecné povahy a jeho odůvodnění může podle § 173 odst. 1 správního řádu každý nahlédnout u správního orgánu, který opatření obecné povahy vydal. Opatření obecné povahy nabývá dle zmíněného ustanovení správního řádu účinnosti patnáctým dnem po dni vyvěšení veřejné vyhlášky.

Proti opatření obecné povahy nelze podle § 173 odst. 2 správního řádu podat opravný prostředek.

OTISK ÚŘEDNÍHO RAZÍTKA

Ing. Martin Vlasák
vedoucí odboru

Rozdělovník (k vyvěšení na úřední desce po dobu alespoň 15 dnů):

Krajský úřad Pardubického kraje	Dlouhoňovice	Chvojenec
Albrechtice	Dobříkov	Jablonné nad Orlicí
Anenská Studánka	Dolany	Jamné nad Orlicí
Banín	Dolní Bezděkov	Jankovice
Barchov	Dolní Čermná	Janov
Benátky	Dolní Dobrouč	Janůvky
Bezděčí u Trnávky	Dolní Ředice	Jaroměřice
Bezděkov	Dolní Morava	Jaroslav
Bělá nad Svitavou	Dolní Roveň	Jarošov
Bělá u Jevíčka	Dolní Újezd	Javorník
Biskupice	Dřenice	Javorník
Biskupice	Dříteč	Jedlová
Běstovice	Dubany	Jedousov
Běstvína	Dvakačovice	Jehnědí
Bitovany	Džbánov	Jeníkovice
Bohuňov	Řečany nad Labem	Jenišovice
Bohuňovice	Řepníky	Jevíčko
Bojanov	Řestoky	Jezbořice
Bor u Skutče	Řetová	Kamenec u Poličky
Borek	Řetůvka	Kameničná
Borová	Řídký	Kamenná Horka
Borušov	Gruna	Karle
Bořice	Hartinkov	Kasalice
Bošín	Hartmanice	Kladno
Bousov	Hejnice	Kladruby nad Labem
Brandýs nad Orlicí	Helvíkovice	Kláštorec nad Orlicí
Brloh	Heřmanův Městec	Klešice
Brněnec	Hlavečnick	Kněžice
Břehy	Hlinsko	Koclířov
Březina	Hluboká	Kočí
Březinky	Hnátnice	Kojice
Březová nad Svitavou	Holetín	Koldín
Býšť	Holice	Korouhev
Bučina	Holotín	Koruna
Budislav	Honbice	Kosořín
Bukovina nad Labem	Horka	Kostelec u Heřmanova Městce
Bukovina u Přelouče	Horky	Kostěnice
Bukovka	Horní Čermná	Králíky
Bylany	Horní Ředice	Krasíkov
Bystré	Horní Heřmanice	Krouna
Bystřec	Horní Jelení	Křenov
Cerekvice nad Loučnou	Horní Třešňovec	Kříčeň
Cotkytle	Horní Újezd	Křížanovice
Ctětín	Hošťalovice	Kukle
Čankovice	Hradec nad Svitavou	Kunčina
Časy	Hrádek	Kunětice
Čankovice	Hrobice	Kunvald
Čeperka	Hrochův Týnec	Květná
Čepí	Hroubovice	Labské Chrčice
Černá u Bohdanče	Hrušová	Lanškroun
Červená Voda	Chmelík	Lány
Česká Rybná	Choceň	Lány u Dašic
Česká Třebová	Choltice	Lavičné
České Heřmanice	Chornice	Lázně Bohdaneč
České Libchavy	Choteč	Leština
České Petrovice	Chotěnov	Leštinka
Čistá	Chotovice	Letohrad
Damníkov	Chrast	Libecina
Dašice	Chrastavec	Libchavy
Desná	Chroustovice	Libišany
Dětřichov	Chrtínky	Libkov
Dětřichov u Moravské Třebové	Chrudim	Liboměřice
Dlouhá Loučka	Chýšť	Licibořice
Dlouhá Třebová	Chvaletice	Lichkov

Linhartice
Lipoltice
Lipovec
Líšnice
Litomyšl
Litošice
Lozice
Lubná
Lubník
Lukavice
Lukavice
Luková
Luže
Makov
Malíkov
Malé Výkleky
Míčov-Sušice
Mikuleč
Mikulovice
Miřetice
Městečko Trnávka
Mistrovice
Mladějov na Moravě
Mladkov
Mladoňovice
Mokošín
Morašice
Morašice
Morašice
Moravany
Moravská Třebová
Mostek
Mrákotín
Nabočany
Načešice
Nasavrky
Nasavrky
Nedvězí
Nekoř
Němčice
Neratov
Němčice
Nová Sídla
Nová Ves u Jarošova
Nové Hrady
Oldřiš
Opatov
Opatovec
Opatovice nad Labem
Orel
Orlické Podhůří
Orlíčky
Osík
Ostrov
Ostrov
Ostřešany
Ostřetín
Otradov
Oucmanice
Pardubice
Pastviny
Perálec
Petrovice
Písečná
Plch
Plchovice
Poběžovice u Holic

Poběžovice u Přelouče
Podhořany u Ronova
Podlesí
Podůlšany
Pohledy
Pokřikov
Polička
Pomezí
Poříčí u Litomyšle
Prachovice
Pravy
Proseč
Prosetín
Předhradí
Přelouč
Přelovice
Přepychy
Přestavky
Příluka
Přívrat
Pustina
Rabštejnská Lhota
Ráby
Radhošť
Radiměř
Radkov
Raná
Rohovládová Bělá
Rohozná
Rohoznice
Rokytno
Ronov nad Doubravou
Rosice
Rozhovice
Rozhraní
Rozstání
Rudná
Rudoltice
Rybitví
Rybník
Rychnov na Moravě
Sádek
Sázava
Sebranice
Seč
Sedliště
Selmice
Semanín
Semín
Sezemice
Sklené
Skořenice
Skuteč
Slatiňany
Slatina
Slatina
Slepotice
Sloupnice
Smrček
Sobětuchy
Sobkovice
Sopotnice
Sopřeč
Sovolusky
Spojil
Srch
Srnojedy

Sruby
Staré Město
Starý Mateřov
Staré Hradiště
Staré Jesenčany
Staré Ždánice
Stašov
Stojice
Stolany
Stradouň
Strakov
Strašov
Strážná
Střemošice
Stéblová
Studené
Sudslav nad Orlicí
Sudslava
Suchá Lhota
Svatý Jiří
Svínice
Svinčany
Svitavy
Svojanov
Svojšice
Šedivec
Široký Důl
Študlov
Tatenice
Tetov
Téchonín
Tisová
Tisovec
Trnávka
Trojovice
Trpík
Trpín
Trstěnice
Trusnov
Tržek
Třebaňov
Třebosice
Třebovice
Třemošnice
Třebířchy
Týništěko
Tuněchody
Turkovice
Uherčice
Uhersko
Úhřetice
Úhřetická Lhota
Újezd u Chocně
Újezd u Přelouče
Újezd u Sezemice
Újezdec
Urbanice
Ústí nad Orlicí
Útěchov
Valy
Vápenný Podol
Vápno
Včelákov
Vežvanovice
Veliny
Velká Skrovnice
Vendolí

Verměřovice
Veselí
Vidlatá Seč
Vinary
Viska u Jevíčka
Vítějeves
Vičí Habřina
Vičkov
Voděrady
Vojtěchov
Voleč
Vraclav
Vračovice-Orlov
Vranová Lhota

Vrážné
Vrbatův Kostelec
Výprachtice
Vysočina
Vysoká
Vysoké Chvojno
Vysoké Mýto
Vyšehněvice
Vyžice
Zádolí
Záchlumí
Zaječice
Zájezdec
Zálší

Zámorsk
Zářecká Lhota
Zdechovice
Zderaz
Žamberk
Žampach
Žáravice
Želivsko
Žichlínek
Živanice
Žumberk

Tato písemnost musí být v souladu s ustanovením § 25 odst. 3 správního řádu vyvěšena na úřední desce po dobu nejméně 15 dnů.

Vyvěšeno dne:

Sejmuto dne: